

<http://www.15min.lt/naujiena/ziniosgyvai/pranesimai/gimdos-kaklelio-vezio-tyrimams-laboratorija-namuose-231-429295>

Gimdos kaklelio vėžio tyrimams – laboratorija namuose

Gimdos kaklelio vėžys – dažniausiai didelės rizikos žmogaus papilomos viruso (ŽPV) sukeliama onkologinė liga, kurios galima išvengti. Tačiau daug moterų neranda laiko apsilankyti pas gydytoją ir atlikti tyrimų, kuriais diagnozuojami ikivėžiniai gimdos kaklelio ląstelių pakitimai. Šią problemą dabar galima išspręsti itin paprastai – vaistinėse įsigyti specialų rinkinį, jame esančia šluotele paimti mėginį namuose ir išsiųsti į laboratoriją iširti ŽPV.

Pažangią sveikatos tyrimų technologiją „CervixSana“ Lietuvoje pristatė kompanija „Interlux“. Paslaugos esmė, perfrazuojant žinomą Rytų patarlę, būtų tokia: „Jei moteris neina į laboratoriją tyrimams, tyrimų laboratorija eina pas moterį“. Specialų rinkinį jau galima įsigyti „Gintarinėse vaistinėse“, o taip pat interneto vaistinėse www.vaistine.lt arba www.vaistai.lt

Nustatoma per vėlai

Gimdos kaklelio vėžys – dažniausia didelės rizikos ŽPV sukeliama bei antra pagal paplitimą onkologinė liga. Ši vėžio forma Lietuvoje kasmet diagnozuojama 450–570 moterų. Pusė jų miršta, nes liga nustatoma, kai audiniuose jau būna išplitusios metastazės. Nuo 2004 m. vykdoma profilaktinė gimdos kaklelio vėžio programa, ligą pradėta diagnozuoti ankstesnėse, ikivėžinėse stadijose, tačiau savalaikės diagnozės problema išliko. Daugiau nei pusė moterų, kurioms rekomenduojama dalyvauti gimdos kaklelio vėžio patikros programoje, dar nei karto nėra atlikusios profilaktinio tyrimo, todėl per 10 m. pastebima tik nežymi susirgimų mažėjimo tendencija. Pasak Kristinos Jarienės, medicinos mokslų daktarės, Lietuvos sveikatos mokslų universiteto ligoninės Kauno klinikų Akušerijos ir ginekologijos klinikos gydytojos ginekologės, priežastys, kodėl moterys vengia ar atidėlioja tyrimus – įvairios. Kadangi susirgimo pradžioje ligos simptomai nežymūs, atrodo, kad „jei nieko neskauda, nieko blogo ir negali būti“.

„Intensyvus gyvenimo tempas daugeliui aktyvių moterų „nustumia“ profilaktinius vizitus pas gydytojus į paskutines pozicijas, o jei moterys gyvena atokesnėse kaimo vietovėse, vizitas pas gydytoją tampa reta, įprastą gyvenimo ritmą griauančia išimtimi. Baimė išgirsti blogą žinią ar manymas, kad „man taip niekada nenutiks“ – ydingas, tačiau sunkiausiai pakeičiamas žmogaus saviapgaulės būdas.

ŽPV – pagrindinis rizikos veiksnys

Savalaikės ligų diagnozės problema aktuali daugeliui industrinio pasaulio šalių, todėl mokslininkai ieško būdų ir kuria priemones, kurios taptų prieinamos visoms, nepaisant jų užimtumo, laiko stokos, socialinės aplinkos, gyvenamosios vietos ar įvairių žmogiškųjų kompleksų ir baimių. Inovatyvią sveikatos tyrimų technologiją „CervixSana“, jau prieinamą daugeliui Europos šalių moterų, Lietuvoje šiemet pristatė kompanija „Interlux“. Šios priemonės paskirtis paprasta, tačiau jos naudojimo būdas ir prieinamumas daro ją išskirtine. Specialų rinkinį ŽPV tyrimams galima įsigyti vaistinėse ir savarankiškai atlikti tyrimą, mėginį išsiųsti į laboratoriją, o sulaukus atsakymo, jei rezultatai neigiami – nusiraminti, jei teigiami – imtis savalaikių veiksmų, kad grėsmingos ligos būtų išvengta ar jos plitimas laiku sustabdytas.

Dr. K. Jarienės teigimu, ŽPV yra pagrindinis gimdos kaklelio vėžio rizikos veiksnys. Ikivėžiniai gimdos kaklelio pokyčiai ir gimdos kaklelio vėžys atsiranda dėl ilgai išliekančios didelės rizikos

ŽPV infekcijos. Dažniausiai virusas sukelia gimdos kaklelio vėžį, tačiau jis gali būti ir kitų organų vėžio priežastis – makšties, vulvos, išangės, varpos, ryklės, stemplės, net ir seilių liaukų.

Grėsmė didesnė 400 kartų

„Tarp didelės rizikos ŽPV ir gimdos kaklelio vėžio yra tiesioginė sąsaja. Žinoma daugiau kaip 120 ŽPV tipų, pavojingiausi – daugiau nei 40 tipų, iš jų ištirta 15–18 viruso tipų, kurie gali sukelti vėžinių pokyčių“, – teigia specialistė.

Anot dr. K. Jarienės, gimdos kaklelio vėžio grėsmę galima vaizdžiai palyginti su plaučių vėžio grėsme rūkantiems žmonėms. Įrodyta, kad rūkantieji plaučių vėžiu serga 8 kartus dažniau nei nerūkantieji. O užsikrėtus ŽPV rizika gimdos kaklelio vėžiui atsirasti, palyginti su neinfekuotomis šiuo virusu moterimis, padidėja daugiau kaip 400 kartų.

Neramina ŽPV paplitimo mastas. Per savo gyvenimą 75 proc. visų vyrų ir moterų perserga ŽPV infekcija. Taigi, bet kuriam žmogui yra žymiai didesnė tikimybė ŽPV susirgti, nei šio viruso išvengti.

„Infekcija užsikrečiama lytinių santykių metu. Labiau rizikuoja anksti lytinius santykius pradėjusios bei daug lytinių partnerių turinčios merginos, nors kartais užtenka ir vieno vienintelio atvejo. Gera žinia, kad ne visos užsikrėtusios ŽPV būtinai susirgs vėžiu. Gimdos kaklelio vėžiui atsirasti reikia laiko, todėl reguliariai lankantis pas ginekologą, tikėtina, kad ikivėžiniai pokyčiai bus aptikti ir išgydyti pakankamai anksti. Bloga žinia, kad grėsmė išties didelė ir be profilaktinių tyrimų, kitų garantuotų būdų, kaip ŽPV išvengti, beveik nėra“, – teigia daktarė.

Tyrimai namuose priimtinesni

Dr. K. Jarienės nuomone, galimybė dėl ŽPV susirgimo išsirtinti namuose yra pirmas diagnostikos žingsnis moterims, dėl įvairių priežasčių vengiančioms gydytojų, bei toms, kurios vizitus pas medikus priverstos atidėti dėl laiko stokos. Buvo atlikti poreikių tyrimai ir nustatyta, kad 98 proc. moterų yra patenkintos galimybe atlikti ŽPV tyrimą pačioms savo namuose, net 95 proc. teigė, kad toks tyrimas joms labiau priimtinas, nei vizitas pas gydytoją. Savarankiškas tyrimas negali prilygti gydytojo konsultacijai, bet diagnozavimo atžvilgiu, nesvarbu ar procedūrą atliks gydytojas, ar pati moteris, rezultatai bus beveik identiški.

„CervixSana“ technologijomis pagrįstu tyrimu galima diagnozuoti, ar moteris yra infekuota kuriuo nors iš 13 didelės rizikos ŽPV tipų. Jų onkogeniškumas skiriasi – vieni yra labiau onkogeniniai, kiti – mažiau, tačiau visi 13 ŽPV tipų gali sukelti gimdos kaklelio vėžį. Todėl sulaukus tyrimų rezultatų, jei atsakymas teigiamas, t. y. nustatytas ŽPV, būtinas neatidėliotinas vizitas konsultacijai pas šeimos gydytoją ar ginekologą, kad būtų įvertintas gimdos kaklelio pažeidimų laipsnis, rekomenduotas gydymas, ligos stebėjimas ar paskirti papildomi tyrimai. Jei rezultatas neigiamas, ŽPV nenustatyta, rekomenduojama informuoti apie tai gydytoją artimiausio eilinio vizito metu, skuba nebūtina“, – aiškina specialistė.

Ar technologija prigis?

Pasak ginekologės, ŽPV tyrimas nesudėtingas, atliekamas greitai ir neskausmingai. Šluotelės įstūmimo gylis yra fiksuotas, todėl suklysti labai sudėtinga. Procedūra atliekama šluotelę pasukant 5 kartus.

Rezultatai vertinami laboratorijoje, tad moteris paimtą mėginį turėtų laboratorijai išsiųsti ir sulaukti atsakymo. Šis tyrimas naudojamas ir gimdos kaklelio vėžio rizikai vertinti. Kai ŽPV tyrimą atlieka gydytojas, jei neaptinkama ŽPV ir nerandama citologinių gimdos kaklelio pokyčių, teigiama, kad saugu kitą gimdos kaklelio patikrą atlikti po penkerių metų. Kai kuriose šalyse pirmiausia yra

vertinamas moters infekuotumas didelės rizikos ŽPV, o tik po to, jei ŽPV aptinkamas, vertinamas galimas gimdos kaklelio pažeidimo laipsnis.

Jei savarankiškai naudojama ir leidžianti išvengti papildomų apsilankymų gydymo įstaigoje technologija „CervixSana“ Lietuvos moterims taps priimtina, ŽPV tyrimai ne tik sumažins grėsmes susirgimo gimdos kaklelio vėžiu, bet ir formuos pacienčių sveikatos savikontrolę.